

glossy Zuid

10
Queer
portretten
uit Zuid

Editie 2020/2021

Pierre Valkering

Tekst: Paul Hofman
Foto: Anita Muschner

“Ik woon hier als in het paradijs”

Vorig jaar werd pastor Pierre Valkering van de Amsterdamse Vredeskerk landelijk bekend. Wekenlang was de in de Pijp werkzame en woonachtig priester in het nieuws. Precies op de dag van zijn 25-jarig priesterjubileum kwam hij uit de kast.

Een dag later werd hij door zijn toenmalige baas, bisschop Punt van Amsterdam-Haarlem, geschorst. Die situatie duurt tot de dag van vandaag voort. De geestelijke vertelt over zijn leven, werk, de betekenis van Amsterdam-Zuid en zijn toekomst. “Ik voel me hier in het paradijs.”

Hipster

Aan de rand van ‘de Pijp’ staat de Vredeskerk. Al meer dan honderd jaar is de kerk een blikvanger van Zuid en onlosmakelijk verbonden met dit stadsdeel. Een deel van de buurt wordt in de twintiger jaren van de vorige eeuw gebouwd door twee katholieke woningbouwverenigingen. In de volksmond werd het ‘Het Papendorp’ genoemd. In die beginjaren was het grootste deel van de

bevolking hier katholiek, vertelt Valkering. Met zijn lange haar en hippe baard heeft hij iets van een *hipster*. De buurt was enorm kinderrijk. In de decennia na de Tweede Wereldoorlog kwamen er ongeveer duizenden mensen op zondag naar de Vredeskerk, vervolgt Valkering. “Maar wel verspreid over vijf missen, hoor.” Het aantal gelovigen dat nu op zondag naar de kerk komt is teruggelopen tot iets meer dan honderd. Een gevolg van de secularisatie.

In een feestelijke mis ter ere van zijn jubileum eind maart 2019 waarbij meer dan 700 mensen aanwezig waren, werd zijn autobiografie *Ontkleed niet naakt staan* gepresenteerd. Gehuld in een roze gewaad hekelde hij de zwijgcultuur in de katholieke kerk over homoseksualiteit. Het boek deed een kleine mediastorm opwaaien.

“Veel homofobie in kerk is dekmantel”

Gaysauna's

In het boek beschrijft hij niet alleen zijn jeugd, ontluikende seksualiteit, studie maar ook staat hij stil bij zijn bezoeken aan gaysauna's, dark-rooms en... zijn pornoverslaving. De onthullingen slaan in als een bom. Een dag later wordt hij, wegens het schenden van het celibaat, op non-actief gezet. Tegen die beslissing gaat hij in beroep. Eind 2019 maakt de *Congregatie van de Clerus* (een soort ministerie van de katholieke kerk) bekend dat het besluit van de bisschop op verkeerde gronden is genomen. Zolang het beroepsproces loopt, mag Valkering bij de 'gratie Gods' in de pastorie wonen. Waar normaal gesproken de stadsgeluiden doordringen, is de stilte in deze coronatijd op zijn terras opvallend: "Het is net alsof het altijd zondagmiddag is, zoals vroeger."

Zelfs de kerkklokken voor de missen klinken tijdens het begin van de crisis niet. Inmiddels worden er weer missen gehouden. Hoe hij zich voelt? "In deze verplichte bezinningsperiode is het net alsof iedereen mij gezelschap is komen houden." Valkering straalt rust uit, is er de man niet naar om in paniek te raken. Wat in de toekomst ligt, is volstrekt onduidelijk voor hem. "Dat ligt in Gods handen."

Ritme

"De basis van mijn dag zijn de vijf gebedstijden. Het zijn de gordijnhaakjes van mijn leven nu." Ook zwemt hij elke dag in het Amsterdamse Bos of in de Kostverlorenvaart: "Weer of geen weer, behalve op zondag."

Als oudste in een gezin van vijf kinderen groeit Valkering op, eerst in Santpoort, later verhuist de

familie achtereenvolgens naar Apeldoorn, Purmerend en Zuidoostbeemster. Als jongetje raakt hij al geboeid door de figuur van priester. Na zijn middelbare school begint hij de theologieopleiding aan de dan nog bestaande Katholieke Theologische Hogeschool van Amsterdam. In 1994 wordt hij in de Amsterdamse Nicolaaskerk tot priester gewijd. Datzelfde jaar wordt hij aangesteld als pastoor in de parochie van de Vredeskerk (officieel: *Onze Lieve Vrouw Koningin van de Vrede*).

Veryupping

Al tijdens zijn studie ontmoet hij tijdens een discoavond in het Amsterdamse COC een jongen op wie hij verliefd wordt: Het is liefde op het eerste gezicht. Ze gaan samenwonen en kiezen voor de Pijp, maar nog voor de priesterwijding spat hun droom uiteen: ze gaan uit elkaar, maar hebben ook nu nog steeds contact.

Terugkijkend op die begintijd: "Het was een vreselijk oude woning met nog jute aan de muur. De buurt was levendig, gezellig en sfeervol. Maar de verslavingsproblematiek van toen was heel zichtbaar met naalden van junks en fietsen die voortdurend werden gejat." Hij benadrukt dat het nu veel netter is geworden al staat de *veryupping* hem tegen. "Kijk eens naar de renovatie van woningen hiertegenover, prima, maar het geld dat daarna moet worden betaald is enorm. Vaak worden deze huizen gekocht als beleggingsobject." Na een korte stilte: "Mensen met een smalle beurs worden zo de buurt uitgejaagd naar de randen van de stad. De macht van het geld overheerst. En de overheid buigt voor het kapitaal." Het baart hem grote zorgen. "Winsten

“Mijn toekomst ligt in Gods handen”

worden geprivatiseerd, verliezen worden gesocialiseerd." De solidariteit in de samenleving staat volgens Valkering onder druk.

Verboden

"Toen ik hier kwam merkte je de invloed van de Roomse kerk nog wel. Je had hier vroeger veel grote gezinnen, die waren hecht. Iemand zei ooit gekscherend; 'alles was verboden en wat wel mocht moest': met straffe hand waakte de geestelijkheid." Maar: solidariteit en betrokkenheid waren belangrijke sleutelwoorden. "Mensen leefden toen heel mooi."

Eiland

Die verbondenheid is nu vrijwel volledig verdwenen, signaleert hij: "In het begin van mijn priesterschap deed de Vredeskerk me denken aan de kerk van mijn jeugd. Ik dacht: dat dit nog bestaat. Het was een soort eiland waarvan je het bestaan niet kende. Ik voelde me als het ware teruggezet in de tijd, een heel mooie ervaring." Maar nu is alles anders: "Ik heb de kerk zien veranderen. Het is nu internationaler, veelkleuriger geworden." Hij juicht die ontwikkeling toe. "De kerk verbindt mensen mondiaal: in die zin is het een voorhoede." Die mix van arm en rijk, geleerd of eenvoudig is indrukwekkend vindt Valkering.

Woestijn

Zolang het kan, blijft Valkering in de pastorie wonen. "Ik maak me geen zorgen dat ik weg moet. Wel maak ik me kwaad over hoe de kerk omgaat met homoseksualiteit. Daar ben ik voor opgekomen." Dat dat moest gebeuren, daarvan is hij overtuigd. Aan het eind van het gesprek merkt

Valkering op: "Veel homofobie in de kerk is een dekmantel geweest. En dat is het nog steeds overigens." Wat in zijn leven heeft gespeeld, gold voor veel meer priesters binnen de kerk.

Heilige grond

Hij is inmiddels vergroeid met Zuid. Ook de Vredeskerk blijft, ondanks zijn schorsing, een speciale plaats in zijn hart houden. Trots onthult hij op de valreep: "Wist je dat de familie van mijn moeder de achternaam Van Amsterdam heeft? Ik heb hier diepe roots die eeuwen teruggaan. Zo is één van mijn grootvaders op een steenworp afstand hiervandaan geboren." Hij wijst in de richting van het koepeltje van de roeivereniging aan de Hobbemakade (vroeger Boerenwetering). Stralend: "Amsterdam is mijn stad." ●

Laatste stand van zaken: de Paus en Pierre

Na een procedure van ruim een jaar heeft paus Franciscus deze zomer de knoop doorgehakt: Pierre Valkering blijft geschorst als priester en zijn ontslag als pastoor van de Amsterdamse Vredeskerk is definitief. Hij mag na een periode van bezinning en begeleiding wel weer als priester werkzaam zijn, maar op een andere plaats dan in de Vredeskerk. Het laatste woord is echter nog steeds niet gesproken, aldus Pierre Valkering zelf.

fotograaf Rick Wezenaar

Xaviera Hollander

Tekst: Paul Hofman

‘Queen of sex’ Xaviera Hollander: “Ik heb behoorlijk hard geleefd”

Op een van de mooiste plekken in Zuid, aan de rand van het Beatrixpark, woont de wereldberoemde ex-callgirl Xaviera Hollander (77), geboren als Xavierade Vries, in een riante stadsvilla. Samen met haar man Philip runt ze hier een succesvolle Bed & Breakfast onder de naam *Xaviera's Happy House*. “Slapen *bij* Xaviera, niet *met* mij, zet dat er maar bij.”

Q spreekt uitgebreid met haar over jeugd, leven, werk als callgirl, *madam* en schrijver, seksualiteit, maîtresses en ouder worden. “Als het om seks gaat, neem ik nooit een blad voor de mond.”

In de nabijgelegen chique Beethovenstraat met zijn exclusieve winkels is ze kind aan huis, vertelt ze. “Alhoewel ik de laatste tijd wat minder vaak de deur uitga.” Ze is blij dat de verhuur weer aantrekt: “Die coronatijd was een ramp. Eindelijk weer *‘back to business’*.” Ze ontvangt in de grote woonkamer. Waar je ook kijkt, overal hangen foto’s en schilderijen van Xaviera. De inrichting is druk zonder rommelig te zijn. En niemand kan de enorme foto ontgaan met een afbeelding van

het gezicht van Xaviera tussen de borsten van het Amerikaanse sekstheaterbeest Annie Sprinkle.

De boekenkasten staan vol miniatuur autootjes, KLM-huisjes en erotische beeldjes. “Mijn man en ik zijn allebei verzamelaars.” Xaviera gaat in een grote comfortabel stoel zitten. Als ze begint met praten, praat ze snel en veel. Dat ze jaren in Amerika heeft doorgebracht, is duidelijk hoorbaar. Haar taalgebruik doorspekt ze met Engelse woorden.

Begin jaren zeventig schrijft Xaviera geschiedenis als ze haar seksuele ervaringen aan papier toevertrouwt en het boek *The Happy Hooker* het licht ziet. Het wordt een wereldwijde bestseller en

Xaviera verschijnt internationaal in menige talkshow. Haar naam ligt op ieders lippen. Met haar ontboezemingen wordt ze de 'seksgodin van de jaren zeventig'. In totaal verkoopt ze wereldwijd zestien miljoen boeken.

Glamoreus

Als dochter van een glamoureuze Duits-Franse mannequin en een Nederlands-Indische ziekenhuisdirecteur/psychiater wordt ze in 1943 in Soerabaja geboren. "Mijn moeder heeft nog voor couturier Max Heymans gelopen." Haar vader is eerder getrouwd geweest en heeft een dochtertje uit zijn eerste huwelijk. Het is 1943 en de Japanners hebben Nederlands-Indië bezet.

Stokslagen

Kort na de Japanse inval komen moeder en kind in een jappenkamp terecht. Vernederingen, stokslagen en mishandelingen zijn aan de orde van de dag. "Een vreselijke en gruwelijke periode." Menigmaal kijkt Xaviera de dood in de ogen. "De ontberingen en wreedheden waren onvoorstelbaar." Deze periode tekent haar voor het leven. "Nog steeds heb ik een hekel aan Japanners. Ze waren zo ongelooflijk wreed. Mijn vader is door hen vreselijk gemarteld." Ze valt even stil: "We zaten in het kamp Tjideng bij de ergste beul. Dat was Sonei. Echt verschrikkelijk. En de Jappen hebben nooit een dubbeltje schadevergoeding betaald. Ook nooit schuld bekend."

Huize Lydia

Ze overleven de oorlog en haar ouders besluiten naar Amsterdam te gaan. Ze komen terecht in het naoorlogse Amsterdam-Zuid waar haar vader een nieuw bestaan als huisarts moet opbouwen. "Een hartverwarmend welkom was het niet." Ze gaan wonen in de Hunzestraat. Xaviera is dan vier. "Dat was niet makkelijk. Mijn vader begon een praktijk in Huize Lydia. Ik kan me nog als de dag van vandaag herinneren dat ik als kind daar van de trap viel. Jaren fietste ik er met een boog langs."

Haar ouders voeden haar heel strikt op. Als kind is ze speels en druk, ze kan niet langer dan een minuut stilzitten. Ze is enig kind, maar haar

ouderlijk huis is een zoete inval voor de kleurrijke en artistieke vrienden- en kennissenkring van haar ouders. "Simon Vestdijk was mijn vaders boezemvriend."

Seksdrive

Na de lagere meisjesschool gaat de dan nog enigszins verlegen Xaviera naar de HBS. Op school is ze een buitenbeentje. "Ik was een wat opstandige tiener, een beetje androgyn ook." Op haar vijftiende wordt ze zich bewust van haar seksualiteit: "Ik werd verliefd op mijn Indische tekenlerares. Ik was zeventien en nog maagd toen ze mij verleidde." Ze is een moment stil en vervolgt dan: "Het staat me voor altijd op het netvlies gegrift. Ik was toen heel preuts. Ze nam mij mee naar Zandvoort waar zij mij in de vrouwenliefde inwijdde. Ik voelde me opeens heel vrij. Zij was mijn eerste grote liefde." - "Ik werd aangetrokken door die jongensachtige,

"ik ben voor vijftig procent lesbisch"

nonchalante stijl van haar". Met haar prachtige lichaam, mooie borsten, tomeloze nieuwsgierigheid en grote seksdrive is Xaviera zeer gewild. "Weet je, als ik zo terugkijk op mijn leven, denk ik dat ik altijd verliefd op mijn moeder ben geweest." Zij was de ultieme charmante elegante vrouw van haar dromen.

Secretaresse

Na het behalen van haar middelbareschooldiploma ligt de wereld aan Xaviera's voeten. Ze besluit voor het secretaresse-diploma te gaan en haalt deze bij Schoevers. "Op mijn achttiende was ik de beste secretaresse van Nederland en daarna vertrok ik naar Zuid-Afrika waar ik copywriter werd. Ik was altijd dol op schrijven." Na een tijdje in Zuid-Afrika gewerkt te hebben lokt het grote avontuur. Ze heeft haar zinnen op New York gezet. Xaviera krijgt een goede baan als secretaresse van de consul. "Het uitgaansleven kostte best wel veel geld. Van wat ik overdag verdiende kon ik dat niet bekostigen." Ze besluit van seks

"Sonja Barend en ik deelden dezelfde minnaar"

haar beroep te maken. "Ik hield ervan. Dus wat was er mis mee er geld voor te vragen? Duizend dollar per nacht. Iemand had mij verteld dat je als vrouw letterlijk op een goudmijntje zit. Nou, dat blijkt te kloppen. Ik hield van seks, maar mijn rijke klanten waren vaak slecht in bed. Die dachten dat ze met geld alles konden. Dus ik heb ze veel mogelijk bijgebracht een goede minnaar te worden."

Van callgirl tot chique bordeelhoudster

"Van de betaalde liefde kun je dus wel leven, ha ha." Ze geniet van het leven en als ze later een bordeel begint, stroomt het geld als water binnen. Door de seksuele revolutie verandert de houding ten opzichte van seks in Amerika en Nederland. Openlijk wordt er over seks gepraat en demonstraties van seksuele minderheden zorgen ervoor dat andere seksuele belevingsvormen als homo-seksualiteit meer worden geaccepteerd. Seks is niet alleen bestemd voor de voortplanting maar ook en vooral voor het plezier: "Dat is altijd mijn uitgangspunt geweest." Met volle teugen geniet ze van haar *American dream*.

Weggepiept

In 1971 wordt Xaviera wereldberoemd als ze haar seksuele avonturen aan het papier toevertrouwt. Ze brengt het uit onder de veelzeggende titel 'The Happy Hooker' dat in *no time* wereldwijd alle verkooprecords doorbreekt. Opeens kent iedereen haar. In allerlei Amerikaanse talkshow maakt ze haar opwachting. Talkshow host Larry King hangt aan haar lippen. Sinds haar optredens op de televisie wordt er openlijker over seks

gepraat. Hoewel op de Amerikaanse televisie woorden als *suck*, *lick* en *dick* nog steeds worden weggepiept.

Deportatie

Maar ze heeft ze ook tegenstanders van formaat. De Amerikaanse overheid zet haar het land uit wegens haar werk. "*In the USA you can get away with murder, but not with sex.*" zegt ze, nog steeds verontwaardigd. Daarna gaat ze jarenlang columns over seksuele problemen in het tijdschrift Penthouse schrijven. Na haar tijd in Amerika vestigt ze zich in Canada. Ook dit land wordt ze als ongewenst vreemdeling uitgezet. "Mijn aanwezigheid zou de veiligheid en het morele welzijn in gevaar brengen. Het was een en al ellende met de overheid in die landen."

Het zal tot in de jaren tachtig duren voordat in 1982 het boek in de Nederlandse vertaling op de markt komt. "Ik wilde niet dat mijn moeder erdoor in verlegenheid werd gebracht." Binnen korte tijd staat het op nummer één: "Het boek liep ook hier als een trein." Onder de titel *De Happy Hooker* worden ruim 200.000 exemplaren verkocht in Nederland. Ook is ze te zien in de dan populaire show *RUR* van Jan Lenferink en die van Sonja Barend. Over haar zegt ze: "Weet je dat wij samen dezelfde minnaar hebben gedeeld? Dat vond ze maar niets en toen dat in haar show ter sprake kwam praatte ze er steeds snel overheen. De term *happy hooker* gebruikt ze overigens wel steeds."

Flipperkast

"Weet je dat veel ouders hun kind naar mij hebben genoemd?" Xaviera praat zonder gêne over seksualiteit en het bedrijven van de liefde. Ze blijkt een flipperkast vol seksanekdotes te zijn: "Ik ben gewoon een *size queen*." In Nederland woont ze in Amstelveen en later in Zuid. De cirkel

“Lesbisch leven in Zuid is zo gek nog niet”

is bijna rond. Ze koopt een kleurrijke villa aan de Stadionweg in Amsterdam-Zuid.

Mrs. fifty fifty

Xaviera begint met haar man Philip een Bed & Breakfast. Xaviera die nooit een probleem heeft gemaakt van haar seksuele voorkeuren wordt knetterverliefd op Dia Huizinga, de pientere Hollandse dichteres en fanatieke zwemcoach van *Gay Swim Amsterdam*. Het is 1997 en voor Xaviera en Dia is het liefde op het eerste gezicht. “Tot op de dag van vandaag zijn we nog steeds de beste maatjes. Zeven jaar hadden we een relatie.” Dia is tien jaar jonger dan Xaviera en ziet er tamelijk *butch* uit. In een jurk lopen doet ze nooit. Xaviera: “Ik denk dat ik voor vijftig procent lesbisch ben. Naast mijn man Philip is zij mijn grootste liefde.” - “Ik ben haar moeder, zuster en vriendin. Natuurlijk zullen we altijd van elkaar blijven houden.” Over haar biseksualiteit zegt ze: “Ik heb altijd behoefte gehad aan het mannelijke aangehangsel, dus Dia heeft moeten leren leven met de flirts en kortstondige affaires die ik zo nu en dan met mannen heb.” Haar man Philip is ruimdenkend maar wel honderd procent hetero, benadrukt ze.

Symbiotische band

Heeft de symbiotische band tussen Xaviera's moeder en haar daarbij een rol van betekenis gespeeld? Xaviera: “Ik ben altijd dol op vrouwen geweest. Denk dat ik onwillekeurig verliefd was op mijn moeder met die prachtige zachte huid en grote borsten.” Haar beeldschone moeder was heel ijdel, vertelt ze. “Na mijn vaders dood kreeg ze een lesbische relatie. Ik heb deze twee vrouwen aan elkaar voorgesteld. Twintig jaar hebben ze een intense verhouding gehad. Hetty was helemaal idolaat van mijn moeder, ze droeg haar op handen en had alles voor haar over. Ze hadden best wel eens mot, maar ze waren onafscheidelijk. Hetty en mijn moeder hielden heel veel van elkaar, maar van mijn moeders kant ging dat op een onderkoelde manier.”

“Wat ik het heerlijkste vind aan vrouwen is een zachte huid. Mijn vriendin Dia heeft dat en ze is sportief, dus ook gespierd, ze zwemt, fietst en wandelt heel veel. Inmiddels ben ik ook al zestien jaar getrouwd met Mr Vanille Philip. Hij is redelijk tolerant en accepteert mijn lesbische affaires zolang ze hem aardig bejegenen. Dia is volledig lesbisch. Ze is als het ware mijn rechterhand en vindt me een echte *stone butch*.”

“Vroeger waren mannen mijn hoofdmotief, vrouwen waren secundair. Getrouwde vrouwen waren erg wantrouwend naar me. Ze waren doodsbang dat ik hun man zou afpakken. Nu iedereen zo langzamerhand weet dat ik vijftig procent lesbisch ben, amuseer ik me met de reacties van getrouwde mannen. Die vinden het juist leuk en zeggen tegen me: “*Do you want to meet my wife?*”

Lesbisch leven in Zuid is volgens haar zo gek nog niet. “Ik heb het beste van twee werelden.” Momenteel legt Xaviera de laatste hand aan twee nieuwe boeken. Ze dragen de titels *Wall Talk I - De gelouterde paradijsvogel* en *Wall Talk II - Ouder maar wijzer*. Wanneer deze zullen verschijnen weet ze nog niet. Maar dat ze weer veel zullen onthullen is één ding dat zeker is. ●

Ype

Ype Driessen / fotostrips.nl